

A portrait of Ioannis Kapodistrias, a Greek statesman, is shown in a teal color. The portrait is centered and occupies most of the frame. There are orange geometric shapes, including lines and a triangle, overlaid on the image. The text "Εκπαιδευτικός Φάκελος" is written in white, centered below the portrait. Below this text is a thick orange horizontal line. At the bottom, the name "Ιωάννης Καποδίστριας" is written in a large, bold, white font.

Εκπαιδευτικός Φάκελος

Ιωάννης Καποδίστριας

Λίγα λόγια...

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «**Ερευνάμε και συζητάμε για τον κυβερνήτη, Ιωάννη Καποδίστρια**» σχεδιάστηκε από το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Ιδρύματος της Βουλής με την ευκαιρία της έκθεσης «Ιωάννης Καποδίστριας: Η πορεία του στον χρόνο» που επιμελήθηκε η Βιβλιοθήκη της Βουλής.

Στο πρόγραμμα αυτό συμμετείχαν περίπου 3.700 μαθητές και μαθήτριες και 360 εκπαιδευτικοί.

Η πορεία και το κυβερνητικό έργο του Ιωάννη Καποδίστρια συνδέθηκαν με την πολυπλοκότητα και συνθετικότητα της ισχύουσας τότε κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας.

Η δραματοποίηση των ιστορικών στοιχείων αποτέλεσε το μέσον για την ιστορική κατανόηση. Η πράξη συνδέθηκε με τη σκέψη και οι μαθητές ενεπλάκησαν σε μία διαδικασία διερεύνησης ενός κόσμου, άγνωστου συχνά για εκείνους.

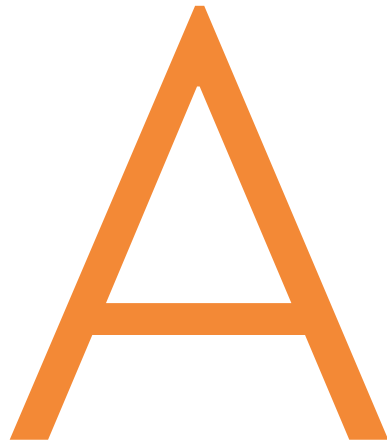
Ο Ιωάννης Καποδίστριας, στο πρόγραμμα αυτό, δεν αντιμετωπίζεται ως ήρωας αλλά ως άνθρωπος που διένυσε τη δική του διαδρομή.

Τα ιστορικά γεγονότα προσεγγίζονται ως συντελεσμένες ανθρώπινες πράξεις, σημαντικές για τη μελέτη και την αξιολόγηση του κοινωνικού και πολιτικού πλαισίου, όπως είχε διαμορφωθεί στις αρχές του 19ου αιώνα.

Σημείωση: Στο παρόν υλικό οι λέξεις μαθητής, εκπαιδευτικός αναφέρονται αντίστοιχα σε μαθητές και μαθήτριες, σε εκπαιδευτικούς και των δύο φύλων. Η αποκλειστική χρήση του αρσενικού γραμματικού γένους γίνεται για πρακτικούς λόγους.

Οι πρώτες πληροφορίες

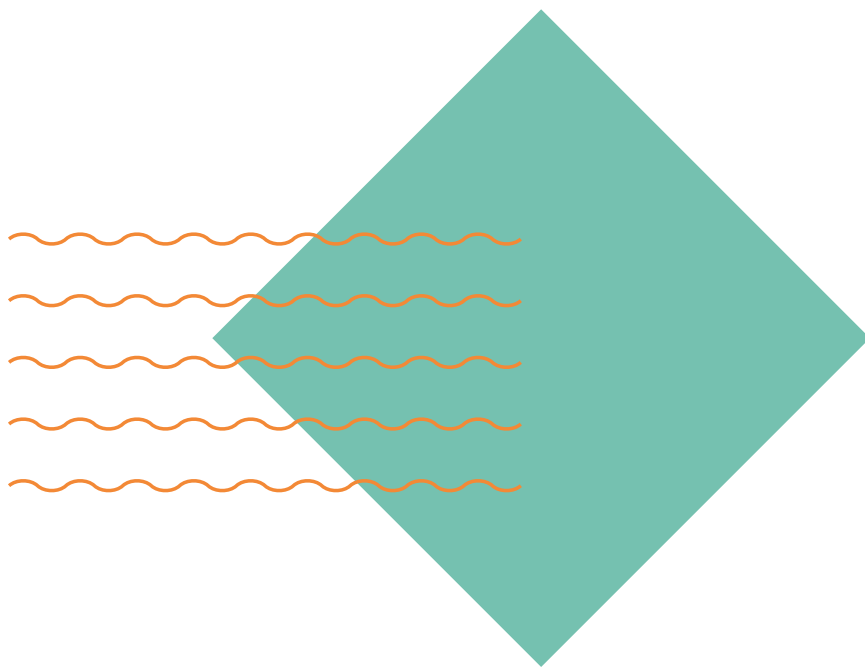
A. Οι πρώτες πληροφορίες

Η έρευνα για τον Ιωάννη Καποδίστρια ξεκινά με την ανάγνωση αποσπασμάτων από δημοσιευμένα άρθρα στην εφημερίδα «Απόλλων».

Ο εκπαιδευτικός, χρησιμοποιώντας το power point, διαβάζει αυτά τα αποσπάσματα, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στους αρνητικούς χαρακτηρισμούς που εμπεριέχουν και αφορούν στο πρόσωπο του Κυβερνήτη.
(διαφάνειες: 2, 3, 4, 5)

Σημείωση: Οι μαθητές δεν γνωρίζουν ότι τα αποσπάσματα αυτά προέρχονται από την εφημερίδα «Απόλλων», η οποία άσκησε σφοδρή πολεμική κατά της κυβέρνησης και του Καποδίστρια προσωπικά. Αυτό το μαθαίνουν στο τέλος του προγράμματος.

Μετά την ανάγνωση των αποσπασμάτων, οι μαθητές καλούνται να ακούσουν τον μονόλογο του Καποδίστρια και να εντοπίσουν τους λόγους για τους οποίους η Γ΄ Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας τον εκλέγει κυβερνήτη.

B

Ο Κυβερνήτης–
εκπαιδευτικός σε ρόλο

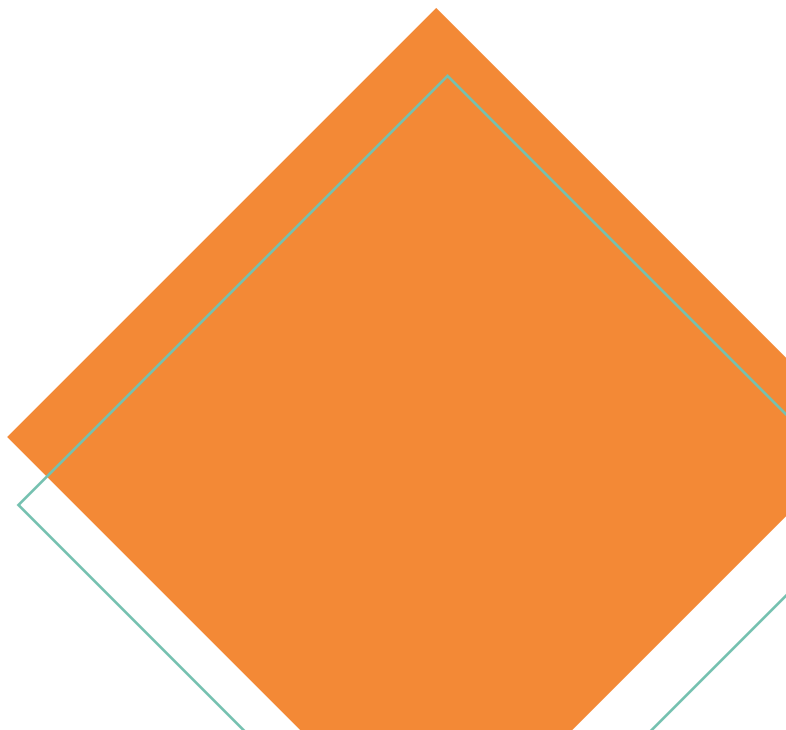

Β. Ο Κυβερνήτης – εκπαιδευτικός σε ρόλο

Ο εκπαιδευτικός εμφανίζει ένα σακάκι, το οποίο δείχνει στους μαθητές. Τους ενημερώνει ότι, φορώντας αυτό το σακάκι, σε λίγο θα μπει σε ρόλο, θα γίνει ο Ιωάννης Καποδίστριας.

Ζητά από τους μαθητές να ακούσουν αυτόν τον μονόλογο και να αναζητήσουν εκείνα τα στοιχεία που καθιστούν τον Καποδίστρια, ένα πρόσωπο ικανό να αναλάβει τη διακυβέρνηση ενός κράτους, που ουσιαστικά βρισκόταν στα σπάργανα.

Εναλλακτική πρόταση: Ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει το ηχητικό αρχείο που περιέχει τον μονόλογο του Καποδίστρια. Καθώς οι μαθητές ακούνε τον μονόλογο, εναλλάσσονται οι αντίστοιχες διαφάνειες από το power point.

B1. Ο μονόλογος

Δεν είμαι τύραννος, ποτέ δεν ήμουν τύραννος.

Πώς είναι δυνατόν να το λένε αυτό; Αγώνίζομαι για να σταθεί στα πόδια της αυτή η χώρα. Προσπαθώ να φτιάξω ένα οργανωμένο, ανεξάρτητο, ελληνικό, ισχυρό κράτος. Προφανώς δεν το βλέπουν, προφανώς δεν με καταλαβαίνουν, προφανώς δεν με ξέρουν. Εσείς; Να σας συστηθώ... Ιωάννης Καποδίστριας, κυβερνήτης της Ελλάδας. Πώς ξεκίνησαν όλα; Μεγάλη ιστορία...

1776, τότε γεννήθηκα στην Κέρκυρα, **(διαφάνεια: 6)** την ίδια χρονιά με την Αμερικανική Επανάσταση. Όταν ήμουν 13 ετών, ξέσπασε η Γαλλική Επανάσταση. Δημοκρατία, σύνταγμα, κοινοβούλιο φώναζαν οι Γάλλοι. Χιλιάδες άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους, πολεμώντας για μια ελεύθερη ζωή, απαλλαγμένη από τους βασίλεις. Ειρωνεία... αγωνίζεσαι για μια ελεύθερη ζωή και τελικά χάνεις τη ζωή σου.

Το νησί μου, τότε, η Κέρκυρα ήταν κάτω από τους Βενετούς και η Ελλάδα... Ποια Ελλάδα, δεν υπήρχε Ελλάδα, όπως τουλάχιστον εσείς σήμερα τη γνωρίζετε, αλλά ας την πούμε Ελλάδα ` ήταν μία επαρχία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Αυτό ήταν η Ελλάδα τότε, δεν ήταν κράτος, δεν ήταν χώρα.

Σπούδασα ιατρική στο φημισμένο Πανεπιστήμιο της Πάντοβας στην Ιταλία, αφού στην Ελλάδα εκείνη την εποχή δεν υπήρχε κανένα πανεπιστήμιο. **(διαφάνεια: 7)**

Και μετά τις σπουδές μου;... Επιστρέφω στο νησί μου, την Κέρκυρα. Και εκεί, για πρώτη φορά συμμετέχω στο Συμβούλιο Ευγενών για να οργανωθεί το κράτος των Επτά Ηνωμένων Νήσων. Το 1800, ιδρύεται το κράτος των Επτά Ηνωμένων Νήσων με τη βοήθεια της Ρωσίας. **(διαφάνεια: 8)**

Και αυτό ήταν κάτι πολύ σημαντικό. Γιατί;... Γιατί το κράτος αυτό ήταν υποτελές στον Σουλτάνο αλλά είχε τη δική του σημαία και το δικό του σύνταγμα. Ήταν ουσιαστικά το πρώτο ελληνικό κράτος που ιδρύεται μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης. Και εγώ;... Διορίζομαι Γραμματέας αυτού του κράτους.

Όταν όμως οι Γάλλοι καταλαμβάνουν τα Επτάνησα... το 1807... φεύγω από την Κέρκυρα και πηγαίνω Ρωσία. Ο τσάρος της Ρωσίας, Αλέξανδρος ο Α΄, εκτιμώντας τις διπλωματικές μου ικανότητες, με καλεί στην Πετρούπολη και με διορίζει σύμβουλό του. Εγώ, σύμβουλος του Τσάρου... αδιανόητο. **(διαφάνεια: 9)**

Το 1812 ταξιδεύω στην Ελβετία. Εκεί, μένω για έναν ολόκληρο χρόνο και βοηθώ τους Ελβετούς να φτιάξουν το κράτος και το σύνταγμά τους. **(διαφάνεια: 10)**

Και ενώ γίνονται όλες αυτές οι προσπάθειες να φτιαχτούν συντάγματα και οι άνθρωποι να αποκτήσουν κάποια δικαιώματα, κάποιες ελευθερίες... η Ευρώπη συνταράσσεται από τους πολέμους του Ναπολέοντα. **(διαφάνεια: 11)**

Ο Ναπολέων θα χάσει στη μάχη του Βατερλό, αφού όλοι οι βασιλιάδες πολέμησαν εναντίον του, για να αντιμετωπίσουν την απειλή του.

Και μετά την ήττα του;... Συνέδριο στη Βιέννη. **(διαφάνεια: 12)**

Στόχος όλων των Ευρωπαϊών ηγετών να γυρίσει η Ευρώπη σε μία εποχή πριν τη Γαλλική Επανάσταση και πριν τον Ναπολέοντα. Σε μία εποχή που αυτοί, που θα αποφασίζουν και θα ορίζουν τις μοίρες των λαών, θα είναι μόνον οι βασιλιάδες. Κανένας άλλος.

Εγώ συμμετείχα στο Συνέδριο αυτό και δεν δίστασα να πω ξεκάθαρα τη θέση μου, την άποψή μου. Τι είπα;... Ναι, να υπάρχουν βασιλιάδες, δεν γίνονται τα πράγματα να αλλάξουν από τη μία στιγμή στην άλλη αλλά αυτοί οι βασιλιάδες να νοιάζονται, να προστατεύουν κάπως τους λαούς τους. Είναι αναγκαίο να παραχωρήσουν κάποια δικαιώματα στους ανθρώπους.

Ο Τσάρος εκτίμησε τη συμβολή μου σε αυτό το συνέδριο και αμέσως μετά... με διορίζει Υπουργό Εξωτερικών της Ρωσίας. **(διαφάνεια: 12)** Εγώ, Υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας... μεγάλη τιμή.

Οι αποφάσεις βέβαια του Συνεδρίου της Βιέννης, όπως και η Ιερά Συμμαχία που συγκροτήθηκε για να «διασφαλίσει» την ειρήνη στην Ευρώπη, δεν μπόρεσαν αυτά τα δύο να καταπνίξουν φιλελεύθερες και επαναστατικές ιδέες που είχαν ήδη γεννηθεί στην Ευρώπη. Έτσι;... Ιδρύονται μυστικές επαναστατικές οργανώσεις, οι οποίες οδηγούν σε επαναστατικά κινήματα, τα οποία δυστυχώς καταπνίγονται από ποιους άλλους; Από τους βασιλιάδες. Οι Έλληνες δεν θα μείνουν έξω από αυτά και θα φτιάξουν τη δική τους μυστική επαναστατική οργάνωση, τη Φιλική Εταιρεία. **(διαφάνεια: 13)**

Και μάλιστα τα μέλη της με καλούν να γίνω αρχηγός αυτής της μυστικής επαναστατικής οργάνωσης. Ποιος εγώ; Τους το είχα πει... Μην ξεκινάτε την επανάσταση, οι συνθήκες δεν είναι κατάλληλες, θα καταστραφείτε, θα σκοτωθείτε, θα καθούν άδικα ζωές. Δεν με άκουσαν ποτέ. Παρά τις φωνές μου, παρά τους ενδοιασμούς μου η επανάσταση ξεκινά... το 1821... και εγώ ξαφνικά είμαι κάπου στη μέση. Από τη μία, εξακολουθώ να είμαι

Υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας, μιας μεγάλης δύναμης, μιας μεγάλης αυτοκρατορίας και από την άλλη;... Δεν παύω να είμαι ένας Έλληνας. Προσπαθώ να πείσω τον Τσάρο να κρατήσει μια πιο θετική στάση απέναντι σε αυτόν τον αγώνα. Δεν τα καταφέρνω, δεν τον πείθω, συγκρούομαι με τον Τσάρο και τελικά παραιτούμαι από Υπουργός Εξωτερικών.

Φεύγω, πηγαίνω Γενεύη και από εκεί μακριά προσπαθώ ξανά να βοηθήσω τους Έλληνες στον δύσκολο αυτόν αγώνα. Μαθαίνω τα πάντα, μαθαίνω για τις εθνοσυνελεύσεις... στην Επίδαυρο, στο Άστρος... Μαθαίνω επίσης ότι σε αυτές τις εθνοσυνελεύσεις ψηφίζονται δημοκρατικά συντάγματα, πολύ πιο προχωρημένα από αυτά που ισχύουν εκείνη την εποχή... και αναρωτιέμαι... Τι κάνουν αυτοί οι Έλληνες; Μιλούν για δημοκρατία, σύνταγμα, κοινοβούλιο, τη στιγμή που σχεδόν σε ολόκληρη την Ευρώπη υπάρχουν βασιλιάδες; Με ποιους πάνε να συγκρουστούν;

Και το πιο παράδοξο; Ναι, το πιο παράδοξο, η τελευταία εθνοσυνέλευση, η Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας με εκλέγει... κυβερνήτη. **(διαφάνεια: 14)**

Μου λένε να έλθω εδώ να κυβερνήσω. Τι να κυβερνήσω; Ένα κράτος που δεν υπάρχει; Ένα κράτος που κανείς δεν ξέρει αν θα γίνει ανεξάρτητο, αυτόνομο; Αν θα αποκτήσει τα δικά του σύνορα; Τα πάντα είναι διαλυμένα από τον πόλεμο. Απελευθερωμένες περιοχές κινδυνεύουν να περάσουν ξανά κάτω από τους Οθωμανούς, τους Τούρκους. Δεν υπάρχει τίποτα, να έρθω να κάνω τι;

Και είναι αυτή η στιγμή που είμαι σίγουρος ότι έχετε ζήσει και εσείς μέχρι τώρα στη ζωή σας... Είναι η στιγμή που δεν ξέρεις αν θέλεις να κάνεις κάτι, αν μπορείς να κάνεις κάτι ή αν τελικά πρέπει και είσαι αναγκασμένος να κάνεις κάτι. Και αυτή είναι και η δική μου στιγμή. Και έχοντας στο μυαλό μου την απόφαση της Εθνοσυνέλευσης... απλά σκέφτομαι... Θέλω;... να κυβερνήσω ένα κράτος που ουσιαστικά δεν υπάρχει; Ή απλά δεν θέλω, μου είναι παντελώς αδιάφορο, δεν με ενδιαφέρει.

Μπορώ;... να βοηθήσω για να οργανωθεί αυτό το κράτος, έστω και αν δεν υπάρχει; Ή και εγώ δεν μπορώ και απλά δεν θέλω να το δω.

Και τέλος υπάρχει αυτό το «πρέπει» και ναι... υπάρχει αυτό το «πρέπει» και σε εμένα. Και τελικά σκέφτομαι... έχω χρέος;...υποχρέωση;... απέναντι σε αυτήν τη χώρα, απέναντι σε αυτούς τους ανθρώπους; Ειλικρινά δεν ξέρω...

Σημείωση: Στο σημείο αυτό ο εκπαιδευτικός βγαίνει από τον ρόλο.

B2: Συζήτηση με αφορμή τον μονόλογο

Οι μαθητές με αφορμή τον μονόλογο συζητούν με τον εκπαιδευτικό και έτσι γνωρίζουν τη ζωή και την πορεία του Ιωάννη Καποδίστρια έως και το 1827.

Ανακαλώντας το παρελθόν του, εντοπίζουν τους λόγους για τους οποίους ο Καποδίστριας εκλέγεται κυβερνήτης. Συνειδητοποιούν ότι είναι άνθρωπος πεπαιδευμένος, άξιος, ικανός, με εξαιρετικές πολιτικές και διπλωματικές ικανότητες.

Σημείωση: Οι υπογραμμισμένες λέξεις του μονολόγου θα ήταν καλό να συζητηθούν, για να αποσαφηνιστούν έννοιες που συνήθως είναι άγνωστες ή ανοίκειες στους μαθητές.

B2.1. Ερωτήματα που μπορούν να τεθούν στο πλαίσιο της συζήτησης με αφορμή τον μονόλογο:

- Ποιοι ήταν οι λόγοι για τους οποίους οι Έλληνες αποφάσισαν να εκλέξουν τον Ιωάννη Καποδίστρια, κυβερνήτη;
- Γιατί ο Καποδίστριας ήταν κατάλληλος να οργανώσει ένα κράτος που ουσιαστικά δεν υπήρχε;
- Σε ποιες καίριες πολιτικές θέσεις είχε βρεθεί ο Καποδίστριας;
- Σε ποιο συνέδριο είχε συμμετάσχει ο Καποδίστριας; Ποια άποψη εξέφρασε σε αυτό το συνέδριο;
- Ποια θέση έλαβε απέναντι στην Ελληνική Επανάσταση;

Σημείωση: Μετά την ολοκλήρωση της συζήτησης οι μαθητές διερευνούν το δίλημμα που ενδεχομένως να είχε ο Καποδίστριας, πριν καταλήξει στην απόφαση να αναλάβει την οργάνωση και τη διακυβέρνηση των ελληνικών περιοχών, που είχαν απελευθερωθεί έως τότε από τους Οθωμανούς.

Το δίλημμα του Καποδίστρια

Γ. Το δίλημμα του Καποδίστρια

Οι μαθητές μπαίνουν σε ρόλο, γίνονται για λίγο «Καποδίστριες».

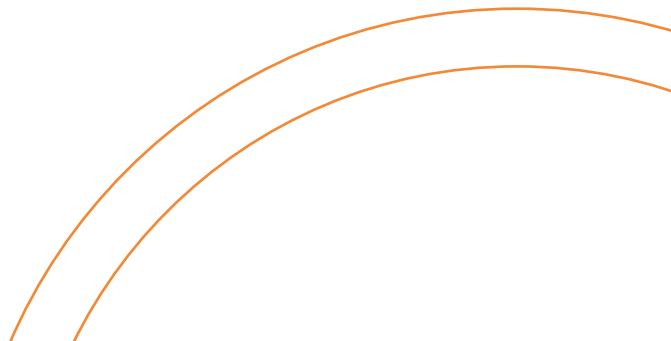
Ο εκπαιδευτικός περνά ανάμεσα από τους μαθητές και όποιον ακουμπάει στον ώμο, σηκώνεται και παίρνει τη δική του θέση απέναντι στο ψήφισμα της Γ΄ Εθνοσυνέλευσης.

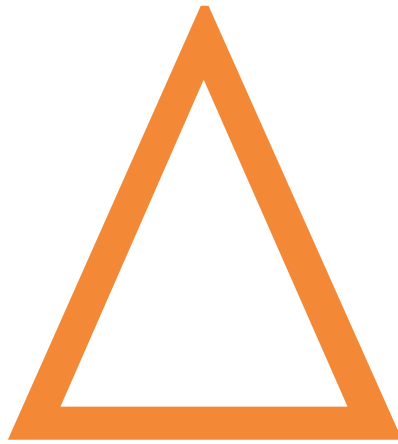
Αν ο μαθητής σε ρόλο Καποδίστρια έχει αποφασίσει να αναλάβει τη διακυβέρνηση αυτής της χώρας, στέκεται κοντά στο ψήφισμα της Γ΄ Εθνοσυνέλευσης. Αν έχει αποφασίσει ότι δεν αναλαμβάνει, στέκεται μακριά ενώ εάν έχει κάποιους ενδοιασμούς, τοποθετεί τον εαυτό του στον ενδιάμεσο χώρο, που διαμορφώνεται ανάμεσα στο «αναλαμβάνω ή δεν αναλαμβάνω τη διακυβέρνηση».

Οι μαθητές αποφασίζουν πού ακριβώς θα σταθούν και μένουν ακίνητοι, αμίλητοι, έχοντας στραμμένα τα βλέμματά τους και τα σώματά τους προς την απόφαση της Εθνοσυνέλευσης, η οποία προβάλλεται στο power point.

Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτικός περνά ανάμεσα από τους μαθητές που είναι σε ρόλο Καποδίστρια, και τους ζητά να διατυπώσουν με μία σύντομη φράση το «γιατί» αποφάσισαν να αναλάβουν ή να μην αναλάβουν τη διακυβέρνηση αυτής της χώρας ή το «γιατί» δεν έχουν λάβει ακόμα μία ξεκάθαρη απόφαση.

Σημείωση: Κατά τη διάρκεια αυτής της δράσης είναι προτιμότερο οι μαθητές να «ψιθυρίζουν» στον εκπαιδευτικό το «γιατί» αποφάσισαν να αναλάβουν ή να μην αναλάβουν τη διακυβέρνηση αυτής της χώρας ή το «γιατί» δεν έχουν λάβει ακόμα μία ξεκάθαρη απόφαση, και ο εκπαιδευτικός να επαναλαμβάνει δυνατά τη σκέψη τους. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές αισθάνονται πιο ασφαλείς να διατυπώσουν αυτό που πραγματικά σκέφτονται και νιώθουν ως «Καποδίστριες».

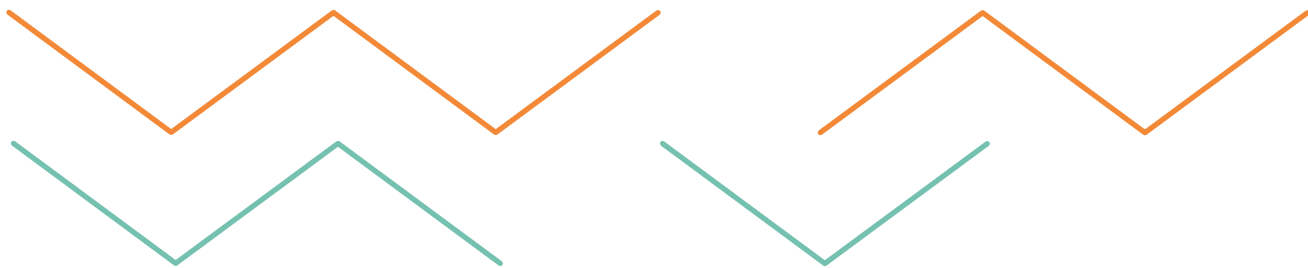
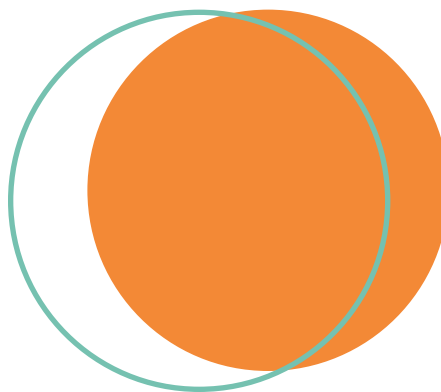

Το κυβερνητικό έργο

Δ. Το κυβερνητικό έργο

Η έρευνα για τον Ιωάννη Καποδίστρια συνεχίζεται με την προβολή του power point, όπου περιγράφεται το κυβερνητικό έργο του Καποδίστρια, με αναφορές στις ιδιαίτερες πολιτικοκοινωνικές συνθήκες, που επικρατούσαν εκείνη την εποχή, και οι οποίες επέτρεπαν τη διαμόρφωση αλλά και την ενίσχυση μιας αντιπολιτευόμενης αυστηρής κριτικής προς το πρόσωπό του.

Δ1. Το κείμενο που προτείνεται για το κυβερνητικό έργο του Καποδίστρια: _____

Ο Καποδίστριας, 52 χρόνων πια, αποφασίζει να αναλάβει τη διακυβέρνηση ενός κράτους που βρισκόταν σε απελπιστική κατάσταση.

Τον Ιανουάριο του 1828, φτάνει στην πρωτεύουσα, την Αίγινα, και στη συνέχεια πηγαίνει στο Ναύπλιο.
(διαφάνεια: 15)

Οι Έλληνες τον υποδέχονται με μεγάλο ενθουσιασμό. Ελπίζουν και πιστεύουν ότι ο Καποδίστριας είναι εκείνος που θα μπορέσει να φτιάξει ένα οργανωμένο κράτος. Γιατί; Έχει γνώσεις, εμπειρία και κύρος, διπλωματικές ικανότητες, είναι γνωστός στην Ευρώπη, μπορεί να συνομιλεί ως ίσος προς ίσον με τους Ευρωπαίους πολιτικούς και δεν έχει φθαρεί από τις εμφύλιες διαμάχες των Ελλήνων στη διάρκεια της Επανάστασης.

Οι συνθήκες βέβαια, που επικρατούν το 1828 στις απελευθερωμένες περιοχές, είναι άθλιες. Υπάρχει μεγάλη φτώχεια. Οι αρρώστιες θερίζουν. Γίνονται ληστείες, πειρατείες. Επικρατεί ένα κλίμα φόβου, ανασφάλειας και αναρχίας. Οι υποδομές και η οικονομία έχουν καταστραφεί εξαιτίας του πολέμου. Το χειρότερο: οι απελευθερωμένες περιοχές κινδυνεύουν ξανά να υποδουλωθούν από τους Οθωμανούς, αφού η Οθωμανική Αυτοκρατορία δεν έχει αναγνωρίσει την ελληνική ανεξαρτησία.

Το κράτος δεν είναι διεθνώς αναγνωρισμένο, τα σύνορά του δεν έχουν προσδιοριστεί, ούτε έχει προσδιοριστεί αν αυτό το κράτος θα είναι ανεξάρτητο ή αυτόνομο.

Ο Καποδίστριας καλείται να φτιάξει ένα κράτος ξεκινώντας από το μηδέν.

Προτείνει να ανασταλούν οι εργασίες της Βουλής και η ισχύς του Συντάγματος της Τροιζήνας, καθώς κρίνει ότι οι έκτακτες συνθήκες που επικρατούν, επιβάλλουν προσωρινά τη συγκέντρωση της εξουσίας στα χέρια του κυβερνήτη.

Για τη συγκρότηση αυτού του κράτους προχωρά στη λήψη συγκεκριμένων μέτρων:

- διαιρεί τη χώρα σε τμήματα και επαρχίες για να διοικείται καλύτερα και πιο ορθολογικά. **(διαφάνεια: 16)**
- προχωρά στην ανοικοδόμηση κατεστραμμένων πόλεων, όπως του Ναυπλίου, της Κορίνθου, της Πάτρας, της Τρίπολης. Στα σχέδιά του είναι να φτιάξει τις νέες πόλεις σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα: ευθείς δρόμους και κανονικά οικοδομικά τετράγωνα. **(διαφάνεια: 16)**
- συγκροτεί τακτικές ένοπλες δυνάμεις. Οργανώνει το ναυτικό. Καταπολεμά την πειρατεία. **(διαφάνεια: 16)**
- κτίζει το πρώτο νοσοκομείο. **(διαφάνεια: 17)**
- ιδρύει δικαστήρια. Οι διαφορές πλέον των πολιτών επιλύονται με βάση τους νόμους. **(διαφάνεια: 17)**
- ενισχύει το τυπογραφείο στην Αίγινα για να τυπώνονται εφημερίδες, βιβλία αλλά και οι αποφάσεις της κυβέρνησης. **(διαφάνεια: 17)**
- κόβει νόμισμα, τον Φοίνικα, που αντικαθιστά το τουρκικό γρόσι. **(διαφάνεια: 18)**
- δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το εμπόριο και τη γεωργία, βασική πηγή πλούτου της Ελλάδας. Ιδρύει τη Γεωργική Σχολή της Τίρυνθας. **(διαφάνεια: 19)**
- νοιάζεται για την παιδεία: χτίζει σχολεία και εφαρμόζει την αλληλοδιδασκτική μέθοδο. Οι πιο επιμελείς και προχωρημένοι μαθητές διδάσκουν τους υπόλοιπους. **(διαφάνεια: 20)**
- χτίζει ορφανοτροφείο στην Αίγινα, το οποίο προσφέρει όχι μόνον περίθαλψη σε χήρες και ορφανά αλλά και εκπαίδευση. **(διαφάνεια: 21)**
- αγωνίζεται συνεχώς για την εξασφάλιση της ανεξαρτησίας της Ελλάδας. **(διαφάνεια: 22)**

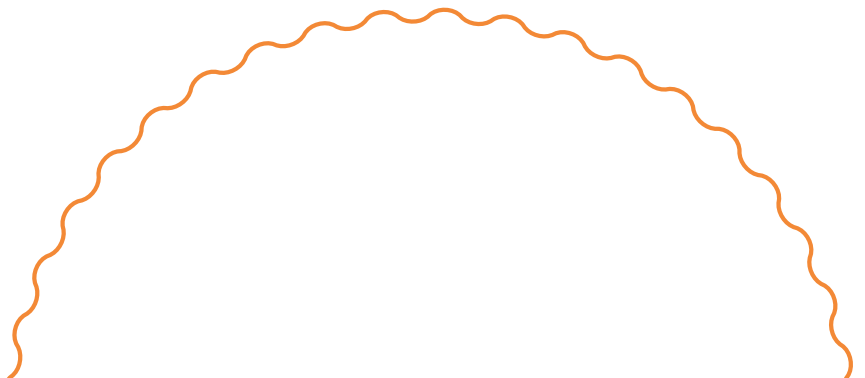
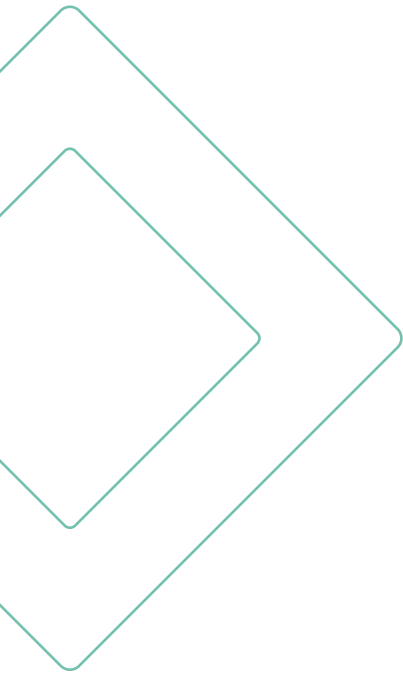
Το 1830, πετυχαίνει να αναγνωριστεί η Ελλάδα ανεξάρτητο κράτος και θέτει τις βάσεις προκειμένου η Ελλάδα να έχει όσο το δυνατόν πιο διευρυμένα σύνορα.

Μετά από 10 χρόνια, δικαιώνεται η Ελληνική Επανάσταση, με τη συμβολή ενός ανθρώπου που ήταν αντίθετος με αυτήν την Επανάσταση.

Και ενώ συμβαίνουν όλα αυτά στην Ελλάδα, στη Γαλλία για ακόμα μια φορά ξεσπά επανάσταση.

(διαφάνεια: 23) Για ακόμα μια φορά οι άνθρωποι διεκδικούν δικαιώματα και ελευθερίες, απαιτούν σύνταγμα, κοινοβούλιο.

Αυτές τις δημοκρατικές και φιλελεύθερες ιδέες ασπάζονται οι πολιτικοί αντίπαλοι του Καποδίστρια, που ανήκουν σε πολλά και διαφορετικά κοινωνικά στρώματα. **(διαφάνεια: 24)** Τον κατηγορούν για αυταρχισμό και συγκεντρωτισμό. Οι αιτίες της δυσαρέσκειας είναι πολλές και διαφορετικές: αντιδρούν είτε επειδή αισθάνονται πως η οργάνωση του νέου κράτους τους στερεί εξουσία και οικονομικά οφέλη είτε γιατί οι φιλελεύθεροι και οι δημοκρατικές ιδέες τους διαψεύδονται από την αυταρχική για εκείνους κυβέρνηση του Καποδίστρια. Όλοι ενώνονται πίσω από ένα κοινό αίτημα: σύνταγμα και κοινοβούλιο.

Ε

Οι καταγγελτικές
επιστολές

Ε. Οι καταγγελτικές επιστολές

Οι μαθητές χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες. Κάθε ομάδα μαθητών είναι και μία διαφορετική κοινωνική ομάδα, που αντιπολιτεύθηκε τον Ιωάννη Καποδίστρια.

Οι μαθητές, σε ρόλο προεστών (κοτζαμπάσηδων), караβοκύρηδων, οπλαρχηγών, πολιτικών, γράφουν επιστολή διαμαρτυρίας προς τον Κυβερνήτη.

Ο εκπαιδευτικός δίνει τις απαραίτητες πληροφορίες για τις τέσσερις αυτές κοινωνικές ομάδες, προκειμένου οι μαθητές να συντάξουν τις επιστολές, μέσω των οποίων θα εκφράσουν την αντίθεσή τους στον τρόπο με τον οποίο ο Κυβερνήτης προσπαθεί να οργανώσει το κράτος.

Για τους προεστούς (κοτζαμπάσηδες) θα μπορούσε να επισημανθεί ότι:

- ήταν τοπικοί άρχοντες με μεγάλη δύναμη και εξουσία.
- κατείχαν μεγάλες εκτάσεις γης, εισέπρατταν τους φόρους και επέβαλλαν την τάξη στις περιοχές που διοικούσαν.
- αντιδρούν γιατί χάνουν τη δυνατότητα άσκησης τοπικής πολιτικής εξουσίας λόγω κεντρικής κυβέρνησης και ενιαίου συγκεντρωτικού κράτους.

Για τους караβοκύρηδες θα μπορούσε να επισημανθεί ότι:

- συμμετείχαν στον απελευθερωτικό αγώνα.
- τα πλοία τους έχουν καταστραφεί και απαιτούν να δοθούν οι ανάλογες αποζημιώσεις από την κυβέρνηση.
- αντιδρούν στην υπαγωγή των πλοίων στη δικαιοδοσία της κυβέρνησης, καθώς μέχρι τότε τα πλοία ανήκαν στους ίδιους.

Για τους οπλαρχηγούς θα μπορούσε να επισημανθεί ότι:

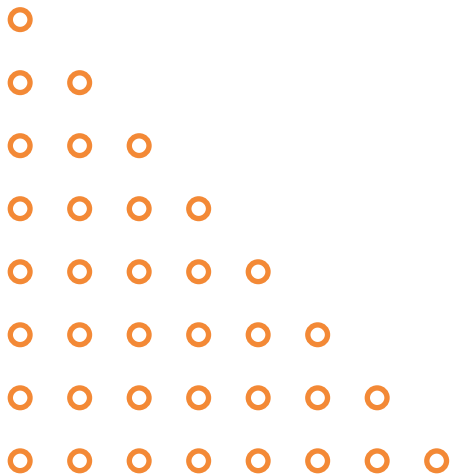
- ήταν οι πρωταγωνιστές της Επανάστασης.
- πολέμησαν και κατάφεραν να απελευθερώσουν αρκετές περιοχές από τον οθωμανικό ζυγό, παρόλο που οι συνθήκες δεν ήταν ευνοϊκές, όπως άλλωστε είχε επισημάνει και ο ίδιος ο Ιωάννης Καποδίστριας.
- ζητούν και απαιτούν να έχουν θέση και εξουσία σε αυτό το κράτος για το οποίο αγωνίστηκαν.

Για τους πολιτικούς θα μπορούσε να επισημανθεί ότι:

- είναι οπαδοί φιλελεύθερων και δημοκρατικών ιδεών.
- εναντιώνονται στην αυταρχική και συγκεντρωτική για εκείνους κυβέρνηση.
- απαιτούν εκλογές για να συγκροτηθεί βουλή και να υπάρξει σύνταγμα.

Αφού ολοκληρωθεί η σύνταξη των επιστολών, ο εκπαιδευτικός ανοίγει ένα κουτί. Ζητά από κάθε ομάδα να εκλέξει έναν αντιπρόσωπο, ο οποίος θα τοποθετήσει την επιστολή στο κουτί, λέγοντας: «Είμαστε οι προεστοί (κοτζαμπάσηδες) ή οι караβοκύρηδες ή οι οπλαρχηγοί ή οι πολιτικοί και καταθέτουμε αυτήν την επιστολή.». Το κουτί κλείνει.

Ο εκπαιδευτικός μεταφέρει το κουτί με τις επιστολές στο γραφείο διδασκαλίας του.

ΣΤ

Ο Κυβερνήτης στο γραφείο του –
εκπαιδευτικός σε ρόλο

ΣΤ. Ο Κυβερνήτης στο γραφείο του – εκπαιδευτικός σε ρόλο

Το γραφείο διδασκαλίας του εκπαιδευτικού γίνεται για λίγο το γραφείο του Καποδίστρια. Ο εκπαιδευτικός ορίζει τον χώρο και ενημερώνει τους μαθητές ότι σε λίγο θα μπει στον ρόλο του Κυβερνήτη, ο οποίος εκείνη την ημέρα φθάνει στο γραφείο του και αποφασίζει να δει την αλληλογραφία του.

Ο εκπαιδευτικός, σε ρόλο Καποδίστρια, φοράει το σακάκι και μπαίνει στο γραφείο. Ανοίγει το κουτί και ξεκινά δυνατά να διαβάζει τις επιστολές. Με την ολοκλήρωση της ανάγνωσης ο εκπαιδευτικός σε ρόλο διερωτάται: «Και εγώ, ως κυβερνήτης αυτής της χώρας, τι πρέπει να κάνω; Να εξυπηρετήσω τα συμφέροντά τους ή να οργανώσω ένα κράτος δίκαιο για όλους;».

Σημείωση: Στο σημείο αυτό ο εκπαιδευτικός βγαίνει από τον ρόλο.

Εναλλακτική πρόταση: Οι μαθητές σε ρόλο εκπροσώπων διαβάζουν τις επιστολές και στη συνέχεια τις τοποθετούν στο κουτί.

Ο εκπαιδευτικός θέτει το ερώτημα στους μαθητές για το εάν ο Καποδίστριας ως κυβερνήτης πρέπει να ικανοποιήσει τα αιτήματα των τεσσάρων κοινωνικών ομάδων.

Z

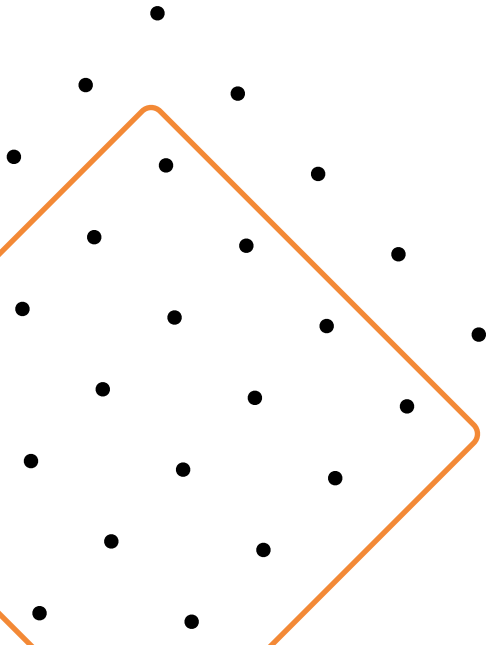
Η δολοφονία του Ιωάννη Καποδίστρια

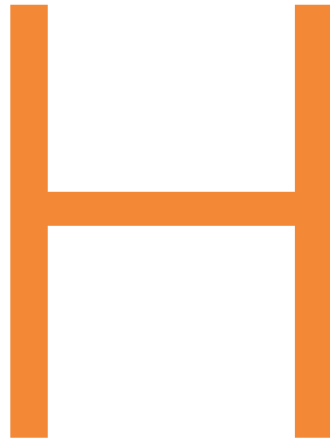
Ζ. Η δολοφονία του Ιωάννη Καποδίστρια

Ο εκπαιδευτικός, χρησιμοποιώντας το power point, αναφέρεται στις συγκρούσεις συμφερόντων και στις έντονες πολιτικές διαφωνίες που οδήγησαν σε έναν εμφύλιο πόλεμο, ο οποίος κορυφώθηκε με τη δολοφονία του Ιωάννη Καποδίστρια, στις 27 Σεπτεμβρίου του 1831, στο Ναύπλιο. **(διαφάνεια: 25)**

Δύο μέλη της οικογένειας Μαυρομικάλη δολοφόνησαν τον Καποδίστρια, θεωρώντας ότι είναι εκθρόνος της δύναμης, του κύρους και των προνομίων της οικογένειάς τους στη Μάνη.

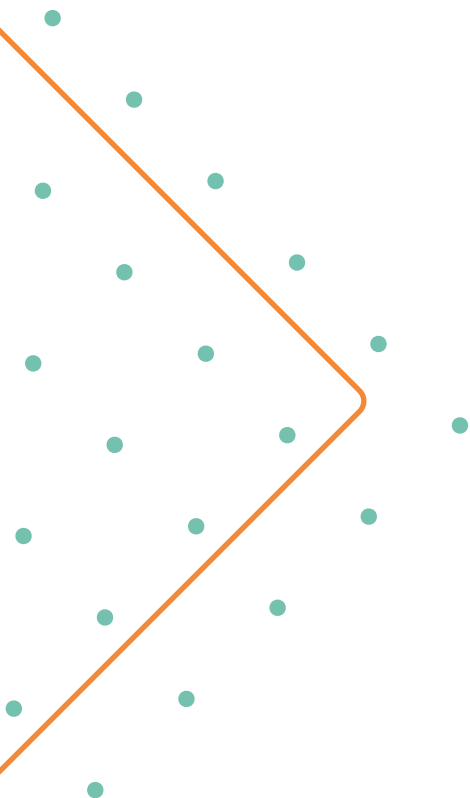
Οι πολλές και
διαφορετικές ματιές

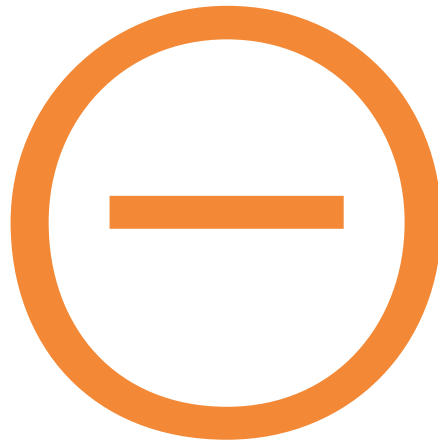

Η. Οι πολλές και διαφορετικές ματιές

Οι μαθητές, αφού ερεύνησαν και συζήτησαν για τον Ιωάννη Καποδίστρια, καλούνται να χαρακτηρίσουν με μία λέξη τον πρώτο κυβερνήτη της Ελλάδας.

Ο εκπαιδευτικός περνά ανάμεσα από τους μαθητές και όποιον ακουμπάει στον ώμο, λέει δυνατά, με μία λέξη, τη δική του σκέψη για τον Ιωάννη Καποδίστρια.

Αναπλαισίωση

Θ. Αναπλασίωση

Στο τέλος του προγράμματος ο εκπαιδευτικός αποκαλύπτει στους μαθητές ότι τα αποσπάσματα των δημοσιευμένων άρθρων ήταν από την εφημερίδα «Απόλλων», η οποία αντιπολιτεύτηκε τον Ιωάννη Καποδίστρια, ασκώντας δριμυία κριτική στο έργο του.

Μετά τη δολοφονία του Ιωάννη Καποδίστρια θα κυκλοφορήσει και το τελευταίο φύλλο της εφημερίδας, στο οποίο δηλώνεται: «Παύομεν την έκδοσιν της εφημερίδος μας, επειδή απολαύσαμε τον σκοπόν μας – ο τύραννος δεν υπάρχει πλέον.».

Ο Ιωάννης Καποδίστριας λόγω του τολμηρού και ρηξικέλευθου έργου του αλλά και των ιδιαίτερων κοινωνικοπολιτικών συνθηκών προκάλεσε έντονες αντιδράσεις και συνάντησε πολλές αντιστάσεις.

(διαφάνεια: 26)

Ανεξάρτητα από τις όποιες διαφωνίες και διαφορετικές εκτιμήσεις για το έργο του, ο Ιωάννης Καποδίστριας αδιαμφισβήτητα, με ανιδιοτέλεια και αυταπάρνηση προσπάθησε να κάνει το καλύτερο για την Ελλάδα μέσα σε εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες. Ήταν μια ηγετική προσωπικότητα, που συνέβαλε καθοριστικά στην επίτευξη της διεθνούς αναγνώρισης του ελληνικού κράτους, θέτοντας τις βάσεις για τη δημιουργία ενός μοντέρνου κράτους, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα της εποχής.

